

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/
BM-II.059.1.439.2024.AB

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Janusza Cichonia, znak: K10INT4225, w sprawie zmiany warunków przyznawania renty, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, z późn. zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy,
- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów,
- nie ma ustalonego prawa do emerytury z FUS lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

Długość wymaganego okresu ubezpieczenia uzależniona jest od wieku, w jakim powstała niezdolność do pracy. W przypadku osób, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 5, tzn. gdy niezdolność do pracy powstała po ukończeniu 30. roku życia, minimalny okres ubezpieczenia wynosi 5 lat i powinien przypadać - zgodnie z art. 58 ust. 2 zdanie 1 - w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Należy zauważyć, że ustalając, czy wnioskodawca ma wymagany staż ubezpieczeniowy, organ rentowy bada 10-letnie poprzedzające datę zgłoszenia wniosku lub datę powstania niezdolności do pracy - zależnie od tego, co jest korzystniejsze. Przepisy w tym zakresie są zatem elastyczne.

Prawo do renty jest ściśle związane z faktem pozostawania w ubezpieczeniu. Stąd też wszystkie osoby, które stały się niezdolne do pracy w wieku powyżej 30 lat - niezależnie od tego, czy posiadają jedynie wymagany minimalny, czy też znacznie dłuższy staż ubezpieczeniowy - muszą udowodnić, że w okresie 10 lat poprzedzających powstanie niezdolności do pracy lub złożenie wniosku o rentę pracowały co najmniej przez 5 lat. Nie jest to bardzo surowy warunek, zważywszy, że 5-letni staż nie musi być nieprzerwany, a ponadto w jednej czwartej może składać się z okresów nieskładkowych. Co niezwykle istotne, wymowę tej normy łagodzi ustęp 4 art. 58, zgodnie z którym wymogu okresu 5 lat składkowych i nieskładkowych przypadających w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy, nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy (wskazany w art. 6 ustawy

emerytalnej) wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Norma wyrażona w przytoczonym ustępie 4 stanowi istotny wyłom w zasadzie ujętej w ustępie 2 zdanie 1 art. 58, dający możliwość uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy tym osobom, które nie są w stanie wylegitymować się pięcioletnim okresem składkowym i nieskładkowym, przypadającym na okres wspomnianego dziesięciolecia.

W tym miejscu należy również zaznaczyć, że w wyroku z dnia 7 września 2004 r., wydanym w sprawie o sygn. akt SK 30/03, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że obowiązujące w tym zakresie przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są zgodne m.in. z art. 2 i art. 67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż „prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego jest związane z systemem składek ubezpieczeniowych i odpowiednim okresem ubezpieczenia. Niespełnienie ustawowych wymogów dotyczących ubezpieczenia wyklucza skorzystanie ze świadczeń. Stanowi to o istocie instytucji ubezpieczenia i pozostaje w zgodzie z zasadami sprawiedliwości społecznej ze względu na współzależność między wysokością i czasem opłacania składek ubezpieczeniowych a powstaniem i wysokością prawa do świadczenia”.

Z uwagi na powyższe, w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są obecnie prowadzone prace legislacyjne nad zmianą obowiązujących zasad, regulujących nabywanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Niemniej, wszystkie uwagi wpływające do resortu są odnotowywane i wnikliwie analizowane, z myślą o poprawie sytuacji społecznej, ekonomicznej i prawnej osób dotkniętych niezdolnością do pracy.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/